

к. ек. н. Колосок Андрій Мирославович
старший викладач кафедри економіки і підприємництва
та інноваційної діяльності
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Волинська обл. 43021, м. Луцьк, вул. Тесленко 7
e-mail: krabro@rambler.ru ; моб. 0667288130

Легалізація зброї як каталізатор розвитку соціальної відповідальності суспільства.

У статті здійснений аналіз впливу легального озброєння громадян на стан криміногенної ситуації в державі. Показаний взаємозв'язок між кількістю зареєстрованої зброї та рівнем соціальної відповідальності суспільства в цілому. Запропоновано заходи щодо легалізації зброї в Україні, обґрунтовано їх економічну і соціальну необхідність.

Ключові слова: соціальна відповідальність суспільства, легалізація зброї, криміногенна ситуація, соціально-економічний ефект.

Andriy Kolosok.

Legalization of weapon as catalyst of development social responsibility of society.

In the floor a realizable analysis of influence of legal armament of citizens is on the state of criminogenic situation in the state. Shown intercommunication between the amount of the registered weapon and level of social responsibility of society on the whole. Measures are offered in relation to legalization of weapon in Ukraine, reasonably them economic and social necessity.

Keywords: social responsibility of society, legalization of weapon, criminogenic situation, socio-economic effect.

Легализация оружия как катализатор развития социальной ответственности общества.

В статье осуществлен анализ влияния легального вооружения граждан на состояние криминальной ситуации в государстве. Показанная взаимосвязь между количеством зарегистрированного оружия и уровнем социальной ответственности общества в целом. Предложены мероприятия относительно легализации оружия в Украине, обоснованно их экономическую и социальную необходимость.

Ключевые слова: социальная ответственность общества, легализация оружия, криминальная ситуация, социально-экономический эффект.

Постановка проблеми. Легалізація короткоствольної вогнепальної зброї в українському суспільстві сприймається суперечливо. Перш за все це викликано пропагандою державних органів влади щодо неможливості такого процесу, та тяжких його наслідків. Але чи справді це так? Інформація щодо зарубіжного досвіду легалізації зброї, як правило зводиться до показу новин зі страшними наслідками її

застосування. А об'єктивної статистики щодо даної проблеми ніхто не аналізує, або не хоче цього робити. Тому, актуальним і необхідним є формування об'єктивного прогнозу соціально-економічного розвитку українського суспільства в разі проведення збройової реформи.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання озброєння суспільства дуже давнє, перша письмова дискусія викликана ще Євангелієм від Луки де написано: "... і той, у кого немає меча, нехай продасть свій одяг і купить меч"[4]. Томас Джефферсон, третій президент США зазначав: "Головна причина, по якій громадянам дано право вільного володіння зброєю, — це використання її, у разі потреби, в якості останнього засобу, щоб захистити себе від державної тиранії"[5]. Найбільш вагомий внесок у дослідження даної проблеми вніс д.ю.н, професор юридичного інституту Чикагського університету Джон Лот. Він зібрав дані про злочинність по усіх графствах Сполучених Штатів за останні вісімнадцять років. Аналіз цих даних і свої висновки професор опублікував в книзі з парадоксальною назвою "Більше зброї — менше злочинів" [3]. В американському суспільстві навіть сформувався усім відомий афоризм: "Бог створив людей різними, а містер Кольт зробив їх рівними"[9].

В Україні погляди щодо даної проблеми кардинально відрізняються. Так міністр юстиції Олександр Лавринович заявив: "...що кожний дієздатний громадянин України має право на володіння травматичною, але в жодному разі не бойовою, зброєю". Водночас, цю думку розкритикував прем'єр - міністр Микола Азаров: "Світовий досвід показує, що наявність зброї у громадян і у цивільного населення не підвищує ступень громадської безпеки, а навпаки створює дуже серйозну загрозу", - заявив прем'єр, але не уточнив чий саме досвід і для кого саме виникає ця загроза [10]. Заступник міністра внутрішніх справ Віктор Ратушняк зазначив: "...що він і всі його колеги категорично проти легалізації зброї".

Проте голова ВГО "Українська асоціація власників зброї" Георгій Учайкін наполягає на тому, що легалізувати зброю в Україні потрібно: "Наявність закону про законний обіг вогнепальної зброї — це демократична свобода, яка формує потенціал захищеності самого суспільства. Людина в праві вибрати" [11].

Виділення невирішеної частини загальної проблеми. Однак коло питань, пов'язаних із організацією механізму соціальної відповідальності суспільства в сучасних умовах, не набули належного висвітлення і потребують більш детального дослідження. Зокрема, потребує подальшого аналізу зарубіжний досвід легалізації вогнепальної зброї, оцінка його соціально-економічних наслідків у разі запровадження на території України.

Формулювання цілей статті.

Об'єктом дослідження є процес формування соціальної відповідальності суспільства.

Предметом дослідження є соціально-економічний ефект від легалізації короткоствольної вогнепальної зброї.

Метою дослідження є розвиток теоретичних засад соціальної відповідальності суспільства та формування практичних рекомендацій щодо вдосконалення його нормативного, методичного та документального забезпечення.

Виклад основного матеріалу. Проаналізуємо історичні події які сталися у державах після заборони на володіння населенням зброєю:

Імперія Османа, Туреччина, 1915 - 1917 роки 1,5 мільйона вірмен убиті після прийняття в 1911 році статті 166 Кримінального кодексу.

СРСР, 1929 - 1953 роки 20 мільйонів чоловік стали жертвами сталінських репресій після прийняття в 1929 році статті 182 Кримінального кодексу.

Фашистська Німеччина, 1933 - 1945 роки Мільйони людей убиті після прийняття Указу про вогнепальну зброю і боєприпаси 1929 року і Указу про зброю 1938 року.

Китай, 1949 - 1976 роки 20 мільйонів антикомуністів і прореформістів пали жертвами режиму Мао Цзедуна після прийняття статей 186 - 187 Кримінального кодексу в 1935 році і Закону про безпеку в 1957 році.

Уганда, 1971 - 1979 роки 300 тисяч християн і політичних конкурентів убиті після прийняття Указу про вогнепальну зброю 1971 року.

Камбоджа, 1975 - 1979 роки Більше 1 мільйона представників інтелігенції убиті після прийняття статей 322 - 328 Кримінального кодексу[6]. Отже, обеззброєння громадян призводить до тоталітарного режиму та терору.

Звернемося до зарубіжного досвіду та розглянемо насиченість зброєю країн, в яких вона дозволена (табл. 1):

Таблиця 1

Насиченість зброєю країн, в яких вона дозволена [7]

Країна	Кількість одиниць зброї на 100 чоловік населення
США	90
Швейцарія	46
Норвегія	36
Канада	31
Австрія	31
Німеччина	30
Уругвай	17
Мексика	15
Аргентина	13
Італія	12
Бразилія	9
Болгарія	9
Естонія	9
Ізраїль	6
Філіппіни	5
Чехія	5
Індія	4
Латвія	4
Литва	3
Молдавія	3
Гватемала	2
Гондурас	2
Парагвай	2
Ямайка	2

У Швейцарії кількість загиблих від вогнепальної зброї на 100 тис. чоловік у середньому складає 3,7. З 18 років громадяни Швейцарії мають право на придбання як цивільних, так і армійських зразків зброї. Окремо видається дозвіл на носіння зброї, якщо громадянин країни зможе довести необхідність носіння зброї для самозахисту або захисту інших людей або майна.

Армія Швейцарії комплектується за принципом ополчення, що накладає особливості на володіння громадянами зброєю. Кілька разів в рік резервісти виїжджають на армійські збори, а в час між зборами табельна зброя солдата (штурмова рушниця М-57 і 24 магазини патронів до неї) зберігається у нього удома. Після досягнення 60 років громадяни здають табельну зброю або за бажання

залишають її собі[7].

У Молдавії кількість загиблих від вогнепальної зброї на 100 тис. чоловік у середньому складає 1,9. Перший закон в Молдавії про зброю був ухвалений 18 травня 1994 року, поправки в нього приймалися п'ять разів в 1998-2005 роках. Право на володіння і носіння зброї громадянин Молдавії отримує в 18 років, якщо для цього немає медичних протипоказань. До володіння і носіння в країні дозволені пістолети і револьвери калібру не більше 9 мм, під патрон "Магнум". Закон не обумовлює спосіб носіння зброї - приховано або відкрито. На кожну нову зброю, що придбавалася, необхідно отримувати новий дозвіл, число таких дозволів законом не обмежене. На сьогоднішній день загальний рівень злочинності знизився на 50% а рівень убивств з використанням вогнепальної зброї знизився в тричі, у порівнянні з періодом коли володіння зброєю було заборонене. При чому молдовани займають перше місце по кількості випитого алкоголю на душ населення в рік – 18,2 л.[7].

У США кількість загиблих від вогнепальної зброї на 100 тис. чоловік у середньому складає 11,3. В даній країні в залежності від штату різне законодавство щодо права купівлі, зберігання, відкритого та скритного носіння. Надзвичайно цікавою є порівняльна статистика штатів де дозволено та заборонено володіння зброєю.

Так за 2007 рік на 100 000 жителів у штаті Колумбія було зареєстровано 30,8 вбивств із застосуванням вогнепальної зброї, у Вірджинії - 5,3, у Вермуті – 1,9. Парадоксальним є те, що в штаті Колумбія заборонено володіння зброєю, її купівля продаж чи ввіз з інших штатів. Існують місця де зі зброєю заборонено перебувати навіть поліцейським. А рівень убивств в шість разів вищий чим у сусідньому штаті Вірджинія, де кожен громадянин досягнувши 21 року і пройшовши спеціальні курси вартістю 50 доларів має право приховано носити коротко ствольну зброю. А в штаті Вермут можна вільно носити будь-яку вогнепальну зброю а рівень вбивств в 15 разів менший чим у штаті Колумбія.

У місті Кенессо штату Джорджія у 1980 році прийнятий закон, що зобов'язує громадян міста мати у кожній квартирі як мінімум одну одиницю вогнепальної зброї. В результаті рівень злочинності в 1982 році знизився на 74 %, а в 1982 ще на

45% і залишається дуже низьким. А за період з 1980 по 2000 роки у місті було скоєно лише одне вбивство із застосуванням вогнепальної зброї. Аналогічний закон був прийнятий у місті Верджин, штат Юта.

В штаті Вермут взагалі пропонували вести податок з громадян, які не мають вогнепальної зброї у сумі 500 доларів на рік.

Кожного року в США громадяни під час самооборони вбивають в два рази більше злочинців чим поліція, але при цьому процент випадково постраждалих в 3 рази менший чим при діях поліції[1].

Уряд Великобританії в 1997 році заборонив вільне володіння вогнепальною зброєю в результаті чого число злочинів зросло на 88 %, озброєних пограбувань на 101%, згвалтувань – 105%, вбивств – 24% [6].

У Латвії, Литві та Естонії після відокремлення від СРСР були прийняті закони що дозволили громадянам володіти вогнепальною зброєю. В результаті в у всіх країнах відмітили значний спад злочинності. А в Естонії рівень тяжких злочинів знизився на 80% в результаті чого штат поліції було скорочено вдвоє[7].

Згідно ст. 27 Конституції України кожна людина має невід'ємне право на життя. При цьому нам також дано право захищати себе і інших людей від протиправних посягань[1]. А в ст. 36 Кримінального кодексу зазначено: “не є перевищенням меж необхідної оборони і не має наслідком кримінальну відповідальність застосування зброї або будь-яких інших засобів чи предметів для захисту від нападу озброєної особи ”[2]. Чому ж тоді на практиці нам не дають реалізувати право самим себе захищати з допомогою короткоствольної вогнепальної зброї, аргументуючи що наше суспільство не готове до таких змін?

За часів правління Богдана Хмельницького кожен Українець мав шаблю і два пістоля. У царській Росії зброї не мав лише раб. Зараз в Україні станом на 01.06.2012 року кількість зареєстрованої мисливської вогнепальної зброї у власності громадян складає 789350 одиниць[8]. Причому необхідно відмітити що вражаюча здатність мисливської рушниці за дульною енергією в 10 разів перевищує ці ж показники пістолета чи револьвера. Тому при пораненні з пістолета, при вчасному наданні допомоги людина як правило виживає, а при пораненні з мисливської зброї

гине.

Легалізація травматичної зброї в Україні не вирішить питання а навпаки загострить. Досвід Росії показує, що громадяни травматичну зброю використовують необдуманно, вважаючи що вона не може спричинити летальних випадків. Але це не так, при попаданні у скроню, в око, а в деяких випадках і в серце людина гине і від гумової кулі. А в інших випадках гумова куля не завжди стримує нападника, даючи йому можливість скоїти злочин. Крім того для гумової кулі неможливо провести балістичну експертизу, що значно ускладнює слідчі дії. Використання бойових набоїв від травматичних є більш ефективним, так як любе поранення буде нести стримуючий ефект; громадянин не стане використовувати бойовий набій без крайньої необхідності; а по летальній дії свинцева куля має ті ж місця ураження що й резинова.

Науково технічний прогрес вніс свої корективи у справу виробництва зброї та її використання. Так американська компанії Defense Distributed розробила і виклала в мережу креслення пластмасового пістолета Liberator (Визволитель), який можна виготовити на 3D-принтері. Це зробило революцію у виробництві зброї та спричинило скандал в США. Оскільки кожний в кого є 3 D принтер (коштує близько 2000 \$) тепер може роздрукувати і зібрати пластмасовий пістолет, який здатен вистреляти одну обійму, без заміни деталей. Коді Вілсон, головний інженер Defense Distributed, заявив: “що під час розробки друкованого пістолета, поставив собі за мету звільнення споживачів від засилля виробників зброї. Кожен громадянин має право на володіння зброєю, і його розробка звільняє людей від контролю влади”.

Враховуючи те що 3 D друк стає все доступнішим, дане питання з часом стане актуальним і для України. Тому проблему збройової реформи необхідно вирішувати вже тепер, поки не наступив хаос.

Висновки. Проаналізувавши зарубіжний досвід легалізації зброї, сучасний соціально-економічний стан Українського суспільства ми прийшли до наступних висновків:

Статистика свідчить, що рівень злочинності падає в рази, якщо населення має право легально купляти, зберігати, носити та застосовувати короткоствольну зброю

з метою самооборони.

Чим вищий рівень легального озброєння населення тим вищий рівень демократії у державі, соціальної відповідальності суспільства в цілому і навпаки. А повна відсутність зброї у простого населення властива лише тоталітарним режимам, що проводять жорсткий терор.

Економічно легалізація зброї є дуже вигідна оскільки приносить значний дохід від: продажу зброї та комплектуючих, її технічного обслуговування; ліцензій та курсів по їх отриманню; податку на зброю. Крім того держава отримує колосальну економію від скорочення працівників силових структур.

Рішення про легалізацію зброї не є економічним, соціальним чи пов'язаним з криміногенною ситуацією – воно лежить лише у політичній площині. Оскільки бізнесово-політична еліта не хоче ділитися владою з народом, і таким чином оберігає свої статки.

Література

1. Конституція України - Київ : Фоліо, 2010 – 34 с.
2. Кримінальний кодекс України – Київ : Одисей, 2013 – 232 с.
3. Лот Д. Больше оружия - меньше преступлений / Д. Лот /- Москва : ИНФРА-М, 2010 - 158 с.
4. Евангелие от Луки – Москва : Брайт Букс, 2009 – 120 с.
5. Крашенинникова Н. А. История государства и права зарубежных стран / Крашенинникова Н. А. /- Москва : Книга, 2009 - 198 с.
6. Легалізація короткоствольної вогнепальної зброї [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://revolverclub.org>
7. Люди и оружие [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.aferizm.ru>
8. Мы не достойны или нас боятся? Легализация в Украине короткоствольного огнестрельного оружия [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.budo-forums.ru>
9. Семюел Кольт (енциклопедійні дані) [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org>
10. Українців пропонують озброїти не травматикою, а бойовою зброєю [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zbroya.info>
11. Чи можна в Україні легалізувати зброю? В МВС відповідають, що ні в якому разі [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.epochtimes.com.ua>